

נושא העבודה

העדת בני זוג במשפט

תאריך: 2 לינואר 2017

העבודה מוגשת בחסות העמותה של

נוער שוחר משפט עברי

תוכן עניינים

3	מבוא	פרק ראשון
4	איסור העדת בני זוג-במשפט העיברי	פרק שני
6	איסור העדת בני זוג-במשפט הישראלי	פרק שלישי

8	איסור העדת בני זוג-השוואה בין המשפט העיברי לישראלי	פרק רביעי
9	סייגים למתן עדות בני זוג-במשפט העיברי	פרק חמישי
10	סייגים למתן עדות בני זוג-במשפט הישראלי	פרק שישי
12	סייגים למתן עדות בני זוג-השוואה בין המשפט העברי לישראלי	פרק שביעי
13		פסיקה
17		סיכום
18		בבליוגרפיה
20		נספחים

מבוא

לפני כשנה התבקשנו לבחור נושא לעבודת סיכום במסגרת תוכנית הלימודים של נוער שוחר משפט עברי. הנושא הראשון שחשבתי עליו היה התחום של דיני משפחה.

על דיני משפחה יש הרבה הסברים ופרשנויות ומערכת חוקים וכללים שלמה בפני עצמה.

העבודה מנתחת את שאלת כשרותו של אדם להעיד במשפט פלילי נגד בן זוגו, שאלה שלא זכתה לדיון עשיר בהלכה ובחקיקה בישראל. החוק וההלכה במשפט הישראלי בנוגע לשאלה זו מעוררים בעיות קשות, שעליה מתבוססת העבודה. זהו נושא מאוד אקטואלי שאנשים חווים אותו כמעט כל

יום, ולכן היה חשוב לי לדעת את החוקים המקובלים בחוק בהקשר להעדת בני זוג במשפט, מי יכול להעיד? ומתי? אילו הגבלות יש בנושא העדות של בני זוג? כל השאלות האלה עניינו אותי מאוד ולכן בחרתי לעשות על זה את העבודה, ולשם כך אני יעזר בספרים ובמקורות מידע הכוללים את הנושא של העדת בני זוג במשפט.

איסור העדת בני זוג-

משפט עברי:

לגביי איסור זה ישנו מקור בהלכה :

שנינו במדרש ההלכה של התנאים :

”לא יומתו אבות על בנים”

לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומתו¹ - וכי מה בא הכתוב ללמדנו? שלא יומתו אבות על ידי בנים ולא בנים על ידי אבות?! והלוא כבר נאמר: "איש בחטאו יומתו". אלא שלא יומתו אבות בעדות בנים ולא בנים בעדות אבות. כשהוא אומר: "ובנים" - לרבות את הקרובים.

וזה לשון הרמב"ם בעניין זה:

הקרובים פסולים לעדות מן התורה, שנאמר: "לא יומתו אבות על בנים". מפי השמועה למדו שבכלל לאו זה שלא יומתו אבות על פי בנים ולא בנים על פי אבות, והוא הדין לשאר קרובים ובכללם בני זוג.²

אם כך בהתחלה זה נראה שרק אבות על בנים ולא קשור לבני זוג אבל מפי השמועה למדו שהלכה זו נכללה גם לבני זוג.

לשיטת הרמב"ם, רשימת הקרובים המנויה בתורה כ"גזרת הכתוב" היא "רשימה סגורה", ועליה אין להוסיף, וניתן לכאורה לקבל את עדותם של כל בני משפחה שאינם מוגדרים בתורה כ"קרובים". כך, למשל, מותר מדין תורה לקבל עדות אישה על בעלה, עדות של קרובי אדם מצד משפחת אמו שאינם מוגדרים מדין התורה כקרוביו, עדות מי שנעשה "קרוב" רק מכוח אימוץ ועדות אישה שנישאה שלא כדת משה וישראל.

רש"י ובעלי התוספות נוקטים גישה הפוכה. לדעתם, החידוש שבדברי רבא הוא שמכוח הכלל "פלגינן דיבורא" עדות הבעל אינה מתקבלת ביחס לאשתו. כלומר, אלמלי היה כלל זה, ראוי היה לקבל את עדות הבעל על אשתו, כשם שמתקבלת עדותו על בועלה. ובלשון התוספות: "מיגו [=מתוך] דמהימן להורגו, מהימן להורגה". יסוד חילוקי הדעות בהבנת חידושו של רבא הוא תפיסה שונה בשאלת היקף תחולת הכלל "פלגינן דיבורא".

"פלגינן דיבורא"

במשפט עברי, פלגינן (בארמית: אנו מחלקים) הוא כלל לפיו במקרים מסוימים ניתן לחלק עדות או הודאה של בעל דין שניתנה בבית דין לחלקים, ואת חלקם לקבל ואת האחרים לדחות. המונח

¹ דברים כד טז

² ספריית מטח, "אבות על בנים": לפסול עדות קרובים" <http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=21420>

"פלגינן" אוצר בתוכו שתי השלכות אפשריות שונות: "פלגינן דיבורא", ו"פלגינן נאמנות". המונח הראשון נסוב אודות חלוקה כזאת, בה מקבלים את חלקו האחד של המשפט ואת השני דוחים.³

לדעת הראב"ד, כלל זה אמור רק באדם המפליל את עצמו, משום שלפי השקפת המשפט העברי, האדם אינו נחשב עד למעשים שעשה: "שאיין אדם נקרא לעצמו עד פסול, כדי שנאמר: עדות שבטלה מקצתה, בטלה כולה". המסקנה המתבקשת מדברים אלו היא שחידושו של רבא הוא, שאדם המפליל את אשתו נחשב משפטית כמי שמפליל את עצמו, כנראה מתוך הרחבה של כלל אחר: "אשתו כגופו".⁴

"אשתו כגופו"

"אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו"⁵, "וחובה על כל איש לקנות לאשתו, אמרו חכמים אין אדם מקנא לאשתו אלא אם כן נכנסה בו רוח טהרה, ולא יקנא לה ביותר מדאי, ולא יאנוס אותה ויבעול בעל כרחה אלא לדעתה ומתוך שיחה ושמחה. וכן צוו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו יתר מגופו ואוהבה כגופו, ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון, ולא יטיל עליה אימה יתירה ויהיה דיבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז". זה היסוד והבסיס שאין עליו עוררין.⁶

משפט ישראלי :

³ ויקיפדיה, פלגינן, https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A4%D7%9C%D7%92%D7%99%D7%A0%D7%9F_%D7%93%D7%99%D7%91%D7%95%D7%A8%D7%90

⁴ "פלגינן דיבורא" - פרק בדיני הראיות, <http://www.daat.ac.il/mishpat-ivri/skirot/221-2.htm>

⁵ הלכות אישות פרק טו, הלכה יז-כ

⁶ אתר הרמב"ם היומי, <https://www.yad14.co.il/article/39>

סעיף 2 לפקודת הראיות הישראלית⁷ קובע כלל רחב לפיו: "הכל כשרים להעיד בכל משפט...". לבית המשפט יש מלאכה חשובה של גילוי האמת ועשיית הצדק. עם זאת, הפקודה קבעה סייגים לכלל:

לפי סעיף 3⁸, לפיהם במשפט פלילי, בני זוג וכן הורה וילד אינם כשרים להעיד האחד לחובת משנהו, ואין כופים אחד מהם להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם משנהו בכתב אישום אחד. הרציונל העומד בבסיס סייגים אלה הוא הרצון להגן על ערכי שלמות המשפחה ושמירת שלום הבית, שעלול להיפגע כאשר אדם מעיד לחובת בן-זוגו, הורהו או ילדו וכן ההנחה לפיה קרובים הם בעלי עניין.

אולם, נדמה כי הרציונל הראשון אינו תמיד עומד איתן אל מול מקרים בהם עדותו של קרוב המשפחה היא עדות עיקרית או יחידה במשפט; מקרים בהם הנאשם מואשם בעבירות חמורות ומקרים בהם הנאשם עצמו כבר פגע בשלמות המשפחה, עת ביצע עבירה פלילית בקרוב משפחתו. ואכן, הפקודה קבעה סייגים לחריג אי-הכשרות של קרובי משפחה, לפיהם בעבירות מין מסוימות, בעבירות אלימות, בעבירות הנלוות להן וכן בניסיון לעבור עבירות אלה, בני זוג וכן הורה וילד יהיו כשרים להעיד האחד לחובת משנהו.⁹

⁷ פקודת הראיות [נוסח חדש], סעיף 2 תשל"א-1971

⁸ פקודת הראיות [נוסח חדש], סעיף 3 תשל"א-1971

⁹ אתר הכנסת, עדות קרובים-סקירה משווה, <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m01820.pdf>

ההצדקה לכלל כפי שנתפסה בישראל עומד כלל הכשרות על כנו. פלר והרנון ציינו כי רעיון האחדות בין הבעל לאישה הוא שריד לדוגמה דתית שאבד עליה הכלח. אשר לנימוק שעד קרוב הוא צד מעוניין העלאתו לדוכן העדים עלולה להעמידו בפני דילמה קשה של חובת הנאמנות לבן המשפחה לעומת חובת הנאמנות לאמת, הסבירו פלר והרנון כי לפי היגיון זה, היה צריך לפסול עדות קרובים כעדי הגנה דווקא (ניכר כי לא צפו ב"עדת התביעה"...) , אך החברה פסלה אותם כעדי תביעה בלבד. לפיכך, הנימוק העיקרי שנותר להצדקת רעיון הפסילה הינו החשש מפני פגיעה בשלום הבית, בתא המשפחתי: התרת העדות עלולה לפגוע ביחסי האמון ההדדי שצריכים לשרור במשפחה. ואכן, בעבר נפסק בישראל כי מטרת הסייגים לעדות היא לשמור על שלום הבית. נכתב כי החשש לפגיעה בתא המשפחתי, אם יחויב עד למסור עדות במשפט נגד בן זוג, הורה או ילד, הוא הסיבה העיקרית לפסילתו כעד במשפט הפלילי.¹⁰

¹⁰ בעל נגד אישה, אמת נגד משפחה, "המבט הרביעי על הכשרות להעיד במשפט הפלילי"-אסף הרדוף

השוואה בין המשפט העברי לישראלי:

לפער זה שבין המשפט האזרחי ובין המשפט העברי, ניתן למצוא בדברי ח"ש חפץ.

הדבר נעוץ בשוני הרחב יותר בין דיני הראיות במשפט האזרחי ובין דיני הראיות במשפט העברי –

בשונה מהמשפט הישראלי, המעניק לשופט שיקול דעת הן בקביעת מהימנותה של כל עדות והן בקביעת משקלה, הרי שהמשפט העברי מעניק משקל רב ביותר למוסר העדות, וכאשר באים שני עדים לפני הדיין משום כך, הוקשחו תנאי הסף לכשרותם ואם אין חשש שעדותם אינה מהימנה, הדיין חייב לפסוק לפיה. של עדים, ולגבי עדים שהם קרובי משפחה, הדבר נעשה באופן קטגורי.¹¹

בנוסף, גם בחוק כיום במשפט העברי וגם במשפט הישראלי איסור העדת בני זוג נובעת מרצון לשמור על שלמות ושלום המשפחה. קרוב המשפחה נמצא במצב של טרילמה, או שהוא מפליל את הקרוב, או שהוא נותן עדות שקר כדי לא להפליל את הקרוב שלו ואז הוא יועמד לעבירה פלילית, או שהוא שותק ואז יש בפניו סנקציה פלילית. לכן, כדי לא להעמידו בטרילמיה כזו, יש לו פטור.

כמו כן יש רציונאל היסטורי והוא נבע מהתפיסה של בעלות הגבר על אשתו. קרי, לבעל ולאישה יש אישיות משפטית אחת. לכן לא ניתן לכפות על אדם להעיד כנגד עצמו, שכן הם נחשבים כאחד.¹²

¹¹ בעל נגד אישה, אמת נגד משפחה, "המבט הרביעי על הכשרות להעיד במשפט הפלילי"-אסף הרדוף
¹² הקרוב כעד במשפט פלילי, - <http://www.lawyeronline.co.il/%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%95%D7%91-%D7%98%D7%A2%D7%93-%D7%91%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%98-%D7%A4%D7%9C%D7%99%D7%9C%D7%99>

סייגים למתן עדות בני זוג

משפט עברי:

ואמר רבא: פלוני בא על אשתי - הוא ואחר מצטרפין להורגו ולא להורגה. כידוע, האדם פסול להעיד על קרוביו, וראוי היה לפסול את כל עדות הבעל, על פי הכלל: "עדות שבטלה מקצתה, בטלה כולה"⁸. ברם, רבא מחדש שאפשר לפצל את עדותו, לקבל את החלק שהוא מפליל בו את הנאשם ולהתעלם מן החלק שהוא מפליל בו את אשתו. והתלמוד תמה: מה חידוש יש בהלכתו השנייה של רבא לעומת קודמתה? ומשיב: מהו דתימא [=שמא תאמר]: אדם קרוב אצל עצמו אמרינן, אצל אשתו לא אמרינן - קא משמע לן [=משמיענו (רבא) שאין לומר כן].

וכבר נחלקו הראשונים בהבנת דברי התלמוד. לדעת הראב"ד (פרובנס, המאה הי"ב), החידוש שבדברי רבא הוא בקבלת חלק העדות הנוגע לבעל, אף שבאותה עדות יש גם דברים המפלילים את אשת העד, וזאת שוב על פי שיטת "פלגינן דיבורא". ואולם רש"י ובעלי התוספות נוקטים גישה הפוכה. לדעתם, החידוש שבדברי רבא הוא שמכוח הכלל "פלגינן דיבורא" עדות הבעל אינה מתקבלת ביחס לאשתו. כלומר, אלמלי היה כלל זה, ראוי היה לקבל את עדות הבעל על אשתו, כשם שמתקבלת עדותו על בועלה. ובלשון התוספות: "מיגו [=מתוך] דמהימן להורגו, מהימן להורגה"¹³.

¹³ "פלגינן דיבורא" - פרק בדיני הראיות http://www.daat.ac.il/mishpat-ivri/skirot/221-2.htm

סעי' 5 לפקודת הראיות – עדות מותרת. נקבע, שבני משפחה כשרים להעיד אחד לחובת השני בהליך פלילי, למרות האמור בסעי' 3-4 וזאת כאשר מדובר בעבירות המנויות בסעי' 5. סעי' 5(1) – חבלת גוף או אלימות או איום באחד מאלה: חבלת הגוף משמעה כל פגיעה בגוף, גם זו שנובעת מרשלנות ולא נובעת ממחשבה פלילית. השאלה היא, כלפי מי צריכה להיות מופנית האלימות? בעבר, פורש הסעי' בפסיקה כך שהאלימות צריכה להיות מופנית כלפי בן משפחה. אך לאור פסיקה שונה, ביהמ"ש הרחיב את הנפקות של האלימות, כך שיש לפרש אלימות כעבירה שמכוונת כלפי כל אדם, גם כלפי זר. קרי, שאם בעבר בן משפחה יכול להעיד על כך שהאישה יכולה להעיד על בעלה שהכה אותה, היום היא כשרה וחייבת להעיד, גם אם היא ראתה אותו מרביץ לשכן, אם עבר את גבול החלקה. השינוי הזה חל בגלל הצורך להילחם בפשיעה המוגברת, בה האלימות תפסה ממדים. רוב העבירות נכנסות לתוך חריג של סעי' 5(1).

אלימות כנגד מה? כלפי מה צריכה להיות מופעלת האלימות? כלפי גוף בלבד? לא. האלימות יכולה להיות גם כנגד גוף וגם כנגד רכוש. פס"ד רוקח – בעל הצית מסעדה ואשתו נתנה במשטרה הודעה מפלילה כנגדו. ביהמ"ש מקבל את ההודעה של האישה במקום עדותה מכוח סעי' 10(א) ואומר, שהאישה כשרה להעיד נגד בעלה, כלומר היא חייבת להעיד נגדו, גם כנגד אלימות שמופנית כלפי צד ג' או כלפי רכוש. במלים אחרות, במצב דברים רגיל, היא לא כשרה להעיד נגד בעלה, אך פה הוא הצית ואנחנו נקבל את עדותה. ביקורת נוספת היא, שיש כאן מצב אבסורד, לפיו אישה חייבת להעיד נגד בעלה בעבירות אלימות, אפילו מדובר באלימות מאוד פשוטה, אך בעבירות חמורות כמו ריגול, היא לא יכולה להעיד.

סעי' 5(2) לפקודת הראיות – עבירות פנים משפחתיות – סעי' 337 או 362 לחוק העונשין. מדברים על הפרת חובת הורה לדאוג לילדו. כמו עבירות מין בתוך המשפחה, עבירות זנות ותועבה. כל עבירות אלה מכשירות את בן המשפחה ולא כלפי זר. קרי, כלפי בן המשפחה שנעברות ע"י בן המשפחה. סעי' 5(2)(א) קובע שאם הורה, ילד או בן זוג מפרים צו הגנה מכוח החוק למניעת אלימות במשפחה, יש חובה להעיד נגדם.

סעי' 5(3) לפקודת הראיות – עבירות בנוגע למהלך התקין של המשפט – כמו שיבוש מהלכי משפט, הדחה וחקירה. כלומר שלא תהיה השפעה על קרוב המשפחה, כאשר בן משפחה מנסה להטיל לחץ על בן משפחה אחר שלא ימסור מידע. בנסיבות אלה גם כשמדובר בשיבוש הליכי משפט, אפשר להעיד.

סעי' 5(4) לפקודת הראיות – ניסיון לעבור על עבירה – כל ניסיון כזה יש כשרות וחובה להעיד, גם אם לא צלח הניסיון לשבש הליכי משפט או להפעיל אלימות כלשהי, עדיין בנסיבות אלה נאפשר להעיד.

סעי' 183 לפקודת הראיות – עבירת הביגמיה – רשאי בן הזוג להעיד נגד בן הזוג האחר.

עדות של בן המשפחה מטעם ההגנה

סעי' 6 לפקודת הראיות – קובע, שעדות לזכות בן משפחה ראייה לחובתו. נקרא בן זוג להעיד לזכות בן זוגו, או נקרא הורה או ילד להעיד זה לזכותו של זה, תהא העדות בין בחקירה ראשית ובין בחקירה שכנגד מטעם התביעה, כשרה לשמש ראייה להוכחת אשמתו של הנאשם. במלים אחרות, כשעדי הגנה כעדי הגנה יש לבני המשפחה כשרות להעיד. אם הוא מעיד כעד הגנה, אז כל אשר הוא יאמר יכול לשמש לחובת הנאשם.¹⁴

¹⁴ הקרוב כעד במשפט פלילי, - <http://www.lawyeronline.co.il/%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%95%D7%91-%D7%9B%D7%A2%D7%93-%D7%91%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%98-%D7%A4%D7%9C%D7%99%D7%9C%D7%99>

השוואה בין המשפט העברי לישראלי-

גם במשפט העברי וגם במשפט הישראלי ישנם סייגים לחוק של העדת בני זוג במשפט, נכון שבדרך כלל אסור לבני זוג להעיד אחד נגד/בעד השני, אך במקרי אלימות או מקרים שעלולים לפגוע במשפחה גם המשפט הישראלי וגם העברי מותירים העדת בני זוג במשפט ואף אומרים שחייב להעיד.

פסק דין ת"פ 15-02-23818 מדינת ישראל נ' בקמן

לפני בקשת המאשימה להעיד את המתלונן שלא בנוכחות הנאשם, ולמצער מאחורי פרגוד, באופן שלא יהיה קשר עין בין הנאשם לבין המתלונן במהלך מסירת העדות. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן, המייחס לו, בין היתר, עבירה של חבלה חמורה, עבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977. על פי הנטען בכתב האישום, הנאשם, לו היכרות קודמת עם המתלונן על רקע קשר זוגי שהתקיים בין המתלונן לאחות הנאשם, נסע ביום 06/02/15, באזור התעשייה באילת, וכשהוא רכוב על קטנוע, ועצר בסמוך לרכבו של המתלונן. הנאשם ביקש מהמתלונן, שהיה ברכב, לצאת מהרכב, וכשהלה יצא, הנאשם תקף אותו בידו והכה באגרופו, בחוזקה, בראשו. בהמשך הוסיף הנאשם ותקף את המתלונן בכך שנתן לו מספר מכות אגרופ לראשו וכן הכה אותו בגבו באמצעות חפץ מתכתי שאחז בידו. כתוצאה ממעשי התקיפה נגרמו למתלונן חבלות והוא נזקק לטיפול רפואי בבית החולים ובהמשך אף לטיפולים נוירולוגיים ופסיכיאטריים.

את בקשתה להעיד את המתלונן שלא בנוכחות הנאשם הטעימה המאשימה בחששו של המתלונן מכל מפגש עם הנאשם, ובהשפעה השלילית של מפגש שכזה על מצבו הנפשי והפיזי של המתלונן. בתמיכה לבקשתה צירפה המאשימה מסמך שנערך על ידי הפסיכולוג הקליני המטפל במתלונן ובו פירוט התוצאות הנפשיות והפיזיות שעלולות להיגרם ממפגש בין המתלונן לנאשם, וכן המלצה כי המתלונן לא יימצא בקרבת הנאשם (מסמך נוסף שצורף אינו רלוואנטי באשר עניינו המלצה למתן סיוע כספי למתלונן). עוד תיארה ב"כ המאשימה, בבקשתה, את ההשלכות הנפשיות והפיזיות שאירעו למתלונן עת פגש בנאשם בדיון שהתקיים ביום 28/09/16 ושלחן היא היתה עדה באופן אישי. הנאשם התנגד לבקשת המאשימה להעיד את המתלונן שלא בנוכחות הנאשם ואת התנגדותו הטעים בכך שעל פי הוראת סעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי.

לבסוף החלטת השופט הייתה, כמו כן, וכדי למנוע ספקות, בתחילת העדות, שתגבה כאשר המתלונן מאחורי פרגוד, יסביר בית המשפט למתלונן את חשיבות מסירת העדות כשיש קשר עין בינו לבין הנאשם ויוודא אם הוא עדיין עומד על עתירתו להעיד ללא אפשרות של יצירת קשר עין בינו לבין הנאשם.

משכך, ובכפוף לדבריי האחרונים, השופט קובע כי עדות המתלונן תשמע מאחורי פרגוד באופן שבית המשפט והסניגור יוכלו לראות את העד במהלך מסירת העדות, אך לא ייווצר קשר עין בינו לבין הנאשם.

*יש המשך למשפט הזה, הוא לא נגמר פה, אך לא מצאתי אותו.

העובדות, ההליכים והטענות:

בשעות אחר-הצהרים בתאריך 25.8.96, והיא אז כבת 31, קפצה גלינה יעקובוב אל מותה מחלון דירתה שבקומה הרביעית בבית בשכונת בן-גוריון באור-עקיבא.

מוקדם יותר, בצוהרי אותו היום, התלוננה גלינה בפני אסתר פרץ, מנהלת לשכת הרווחה במועצה המקומית באור-עקיבא, כי בעלה - הוא המערער - היכה אותה באותו בוקר בשל סירובה למסור לו את משכורתה. היא הוסיפה, כי בעלה נוהג בה באלימות מזה שנים, ואף פגע באוזניה והיא זקוקה לניתוח. פרץ הציעה לה לפנות למעון לנשים מוכות או להתלונן במשטרה. להצעות אלה הגיבה גלינה בשתיקה. מזה שנים היה ידוע כי המערער נוהג באלימות כלפי גלינה ומתעלל בה, כי גלינה נמנעת מלהתלונן וכי בחרה במשך שנים להגיב בשתיקה למעשי בעלה בשל חששה לחשוף את היותה אישה מוכה. תלונתה הפעם הייתה איפוא יוצאת-דופן, והגם שלא נענתה להצעות פרץ, הזעיקה האחרונה את המשטרה. שני השוטרים שהגיעו שכנעו את גלינה להגיש תלונה כנגד בעלה, וליוו אותה לביתה. נגד הבעל הוגש כתב אישום בבית-המשפט המחוזי בחיפה, ובו יוחסו לו עבירות הריגה, תקיפה בנסיבות מחמירות, איומים והיזק בזדון. במשפטו הכחיש המערער כי נהג להכות את המנוחה, וטען כי באותו יום היה מדובר במעשה אלימות יחיד. עוד טען המערער, כי אין להסתמך על הראיות שהובאו להוכחת אלימותו בשל היותן עדויות-שמיעה, וכי, על-כל-פנים, כי הוא לא צפה שאשתו תאבד עצמה לדעת ואף כי אדם סביר לא היה יכול לצפות זאת.

בית-המשפט המחוזי (השופט אריה רזי) דחה את עדותו של המערער ככל שנגעה ליחסיו עם המנוחה, והסתמך על העדויות בדבר אלימותו הרצופה שהתקבלו בהסכמה ללא הסתייגות מתוכנן. בית-המשפט המחוזי מצא, כי המנוחה שמה קץ לחייה מתוך ייאוש, בתגובה לאלימותו הנמשכת של המערער, שהתפרצה באופן קשה במיוחד דווקא לאחר שהעזה לפנות למשטרה. ברם, בית-המשפט היה בספק אם המערער, שחש ברגשות כעס ועלבון כלפי המנוחה בשל תלונתה והיה מרוכז בעצמו, היה מודע לכך שהתנהגותו עשויה לגרום למנוחה לשלוח יד בנפשה. בית-המשפט המחוזי זיכה איפוא את המערער מעבירה של הריגה, אך נענה לבקשתה החלופית של המדינה, שהועלתה בסיכומיה, והרשיע את המערער בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. זאת, לאחר שדחה את התנגדות המערער, שטען כי לא ניתנה לו הזדמנות להתגונן מפני עבירה זו.

בית-המשפט המחוזי ציין, כי היסוד העובדתי בשתי העבירות זהה, וכי אישום בהריגה על בסיס יסוד נפשי של פזיזות כולל בחובו גם אפשרות להרשעה בעבירה היותר קלה של גרימת מוות ברשלנות. בעניין זה מצא בית-המשפט המחוזי, כי בנסיבות המקרה אדם מן היישוב יכול היה לצפות כי התנהגותו תוביל את המנוחה לאבד עצמה לדעת. המערער הורשע איפוא בעבירה של גרימת מוות ברשלנות ובעבירות האחרות שיוחסו לו בכתב-האישום. נגזרו עליו שנתיים מאסר, ללא ניכוי 43 ימי מעצרו.

קבילות עדויות על דברי המנוחה : במקרה זה אם המונחה אינה הייתה שמה קיץ לחייה והייתה מגישה כתב אישום, היא יכלה ואף הייתה חייבת לעלות להעיד נגד בעלה בשל תקיפות אלימות חמורות, דבר זה נחשב כסייג למשפט העברי והישראלי.

לסיכום,

עבודה זו בחנה את את התייחסות המשפט העברי והישראלי לחקיקה של העדת בני זוג במשפט. החקיקה מתייחסת ל-2 מקרים: החוק הרגיל והסייגים לחוק, וזה בדיוק מה שרשמתי עליו בעבודה תוך התייחסות למשפט העברי והישראלי וההשוואה ביניהם.

בנוסף הוספתי פסקי דין שקשורים להעדת בני זוג במשפט וקישרתי את זה לחוק במשפט הישראלי והעברי. המסקנות שעולות מהעבודה הן, שבני זוג אינם יכולים להעיד אחד נגד/בעד השני במשפט מכיוון שזה יכול לגרום להרס שלמות המשפחה או לחילופין הבן זוג ירצה לזכות את הבת זוג ולתת עדות שקרית שתביא למשפט שגוי, אך יש מקרים שהחוק במשפט הישראלי וגם העברי מתירים ומחייבים את העדה של בני זוג במשפט במקרים של אלימות חמורה או כל דבר שעלול לגרום נזק למשפחה ועל זה אין עוררין. המשפט העברי והישראלי מאוד דומה בחקיקה שלהם בנוגע לנושא של העדת בני זוג ואני מסכימה עם החקיקה הזאת ואני חושבת שזה הדבר הנכון ביותר להעדת בני זוג במשפט.

רשימה בבליוגרפית-

משפט ישראלי-

חקיקה-

חוק פקודת הראיות [נוסח חדש], סעיף 2 תשל"א-1971

חוק פקודת הראיות [נוסח חדש], סעיף 3 תשל"א-1971

פסיקה-

פסק דין ת"פ 15-02-23818 מדינת ישראל נ' בקמן

פסק דין ע"פ 7832/00 בוריס יעקובוב נ. מדינת ישראל

מאמרים-

אתר הכנסת, עדות קרובים-סקירה משווה

הקרוב כעד במשפט פלילי, אתר עורכי דין

בעל נגד אישה, אמת נגד משפחה, "המבט הרביעי על הכשרות להעיד במשפט הפלילי"-אסף הרדוף

משפט עברי-

ספרות הפסיקה-

דברים כד טז

הלכות אישות פרק טו, הלכה יז-כ

אתרים המכילים את הפסיקה במשפט העברי-

ספריית מטח, " אבות על בנים": לפסול עדות קרובים"

ויקיפדיה, פלגינן

"פלגינן דיבורא" - פרק בדיני הראיות

